

Lena Wallin

Utbildningsnämnden 2018-09-05

Motion om att barngruppernas storlek i förskolan avviker från riktmärket

Ärende

Utbildningsnämnden har erhållit en remiss från kommunstyrelsen.

Caroline Robson m.fl. (MP) har till kommunfullmäktige lämnat en motion 2017-11-27--30 § 111 Motion om att barngruppernas storlek i förskolan avviker från riktmärket. Remissvaret på remissen återremitterades till förvaltningen 2018-05-08.

Bildnings- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens yttrande och sända det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bakgrund

Miljöpartiet de gröna i Danderyd uppmanar kommunfullmäktige att besluta att uppdra åt kommunstyrelsen att se till:

- Att barngruppens storlek 1-2 år och barngruppens storlek 3-5 år följer riktmärket och redovisar inför utbildningsnämnden i de fall där riktmärket inte följs och varför
- Att kommunen utövar tillsyn över fristående förskolor i kommunen där uppgift saknas om barngruppens storlek, antal personal och personalens utbildning
- Att redovisa kompetensförsörjning för förskolelärare och redovisa hur förskolelärare ges tid att planera den undervisning som ska ske enligt skollag och läroplan

Bildnings- och omsorgsförvaltningens utredning

Barngruppernas storlek

I Danderyds kommun liksom i de flesta andra kommuner i Sverige är barngrupperna betydligt större än de som rekommenderas i Skolverkets Allmänna råd för Måluppfyllelse i förskolan. I de allmänna råden står på sidan 15-16 ”forskning visar att personalens utbildning och kompetens är

Lena Wallin

den viktigaste kvalitetsfaktorn i förskolan men det är också viktigt att vid resursfördelning beakta barngruppens storlek och sammansättning. Som riktmärke för antalet barn rekommenderar Skolverket 6-12 barn i åldern 1-3 år respektive 9-15 barn i åldern 4-5 år. Riktmärket ska tolkas som något att förhålla sig till och inte något statistiskt". Även miljöns utformning och socioekonomiska förhållanden ska vägas in vid resursfördelning, skriver Skolverket.

Vårdnadshavarna i Danderyds kommun är generellt sett mycket nöjda med verksamheten i förskolan. 98 % uppger att barnen trivs i förskolan. 97 % upplever att barnen är trygga i verksamheten och 94 % upplever att barnen har en god arbetsmiljö.

Pedagogerna på förskolorna i kommunen uppger i sina kvalitetsdokument att de har som strategi att dela upp barnen i mindre grupper vid flera tillfällen under dagen. De kan därigenom säkerställa att barnen får arbetsro och möjlighet till bra lärandesituationer. Det gör också att alla barn blir sedda och bekräftade och kan få stöd och utmaningar utifrån sina förutsättningar. Generellt så är barngrupperna mindre för de små barnen, eftersom "pengen" från kommunen är högre för små barn.

Skulle barngrupperna minska genom att det tillförs mer resurser så behöver det även anställas mer personal. Rekryteringsläget är svårt redan idag med för få utbildade pedagoger.

Utbildningsnämnden har inte prioriterat att minska barngrupperna. Däremot finns en ambition om att öka andelen förskollärare så att de når upp till Utbildningsnämndens mål att 50 % av personalen inom förskolan ska vara utbildad förskollärare. Att även övrig personal ska ha adekvat utbildning.

De statliga satsningar som görs för att minska barngrupperna finansierar endast en liten del av kostnaden för kommunen.

Så här svarade kommunens verksamhetschef för förskolan i en interpellation i samband med det så kallade förskoleupproret 2018 på frågan om varför de inte söker statsbidrag

Anledningen till att Danderyds kommuns kommunala förskolor inte söker statsbidraget för att minska barngruppernas storlek är att konstruktionen av statsbidraget inte passar för de kommuner där utbildningsnämnderna ger ersättning (budget) till sina förskolor med en peng per inskrivet barn varje månad. Pengmodeller som ersättningsmodell till förskolor är mycket vanligt i och runt storstäderna i Sverige. Statsbidraget är framförallt tänkt för att minska gruppstorleken för de yngre barnen. Danderyds kommuns peng (ersättning) 2018 för barn 1-2 år är

Lena Wallin

158 628 kr per år per barn och enkelt uttryckt innebär det att en förskola för att få statsbidraget måste avstå 158 628 kr/år/barn för att istället få 30 000 kr/år/barn för det antal barn som man minskar med. Detta har få förskolor råd med då de för att få täckning för sina kostnader för personal, lokaler, ledning, måltider mm behöver få in den fastställda "ordinarie" förskolepengen för det antal barn som förskolan är planerad för. En 4-avdelningsförskola behöver i princip ha i snitt ca cirka 72 barn inskrivna varje månad och få "ordinarie" förskolepeng för 72 barn varje månad för att gå runt ekonomiskt.

Sannolikt har mindre kommuner i bl.a. glesbygd i högre grad kvar ekonomiska modeller med fasta budgetbelopp per år per förskola oavsett antalet inskrivna barn. Med en sådan budgetmodell blir det ju ett plusbelopp för en förskola om förskolan väljer att inte ta in barn och söker 30 000 kr i statsbidrag/barn/år för mindre barngrupper. Om det är brist på platser i kommunen är det ju dock problematiskt att göra så.

Med andra ord, med den finansiering som förskolorna i Danderyd har idag, skulle inte "pengen" räcka till för att bemanna avdelningarna på ett adekvat sätt, om barngrupperna skulle motsvara skolverkets rekommendationer.

Dessutom skulle en sådan verksamhet bli sårbar då det, för att motsvara barnantalet, skulle vara två i stället för tre anställda per avdelning.

Lokalkostnaden per barn skulle också bli betydligt högre eftersom färre barn skulle bekosta samma lokaler. Det skulle även krävas en utbyggnad av förskoleverksamheten, då det skulle behövas flera avdelningar, men med färre barn per avdelning.

Om Utbildningsnämnden ska följa skolverkets rekommendationer om barngruppernas storlek krävs en utredning för att utreda hur det ska gå till och hur satsningen ska finansieras.

Tillsyn över fristående förskolor

Kommunen utövar tillsyn över fristående förskolor i kommunen. Det innebär bland annat att inhämtning av uppgifter om barngruppens storlek, antal personal och personalens utbildning. Samma sak görs även för de kommunala förskolorna.

SCB samlar varje år i oktober in dessa statistikuppgifter från alla huvudmän på uppdrag av Skolverket. Statistiken redovisas nästkommande år i april. Kommunen använder den officiella statistiken från Skolverket för uppföljning av nyckeltal mm oavsett om det är kommunal eller fristående verksamhet. Statistiken redovisas alltid i Utbildningsnämndens delårs- och årsredovisning.

Redovisning av Skolverkets statistik se bilaga

Lena Wallin

Kompetensförsörjning för förskollärare

Det är varje huvudman som ansvarar för att de har personal med rätt behörighet och kompetens för att utföra sitt uppdrag i förskolan. Det är även huvudmannen som via förskolechefen ansvarar för att ge förskollärare och annan personal organisatoriska förutsättningar i form av tid för att planera, följa upp och utvärdera utbildningen. Förvaltningen följer upp att förskolorna har ett systematiskt kvalitetsarbete och diskuterar hur det fungerar vid kvalitetsdialoger ute på förskolorna.

Bildnings- och omsorgsförvaltningens yttrande

Det är inte relevant att enbart se till barngruppernas storlek. Det behövs ett större perspektiv där detta är en av flera faktorer.

Den ersättning förskolorna får från kommunen ger dem förutsättningar att organisera sig för att stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Hur förskolorna sedan organiserar sig är beroende av vilka barn som har placering på förskolan och pedagogernas kompetens. Även lokalernas utformning och vilken pedagogik som används påverkar hur barn och pedagoger fördelas på förskolan.

Kommunen utövar tillsyn över de fristående förskolorna och har egentillsyn över de kommunala förskolorna och redovisar regelbundet statistik på t ex antal barn per pedagog och andelen legitimerade förskollärare.

Det finns inga planer på att redovisa hur varje förskolechef arbetar med kompetensförsörjning för förskolelärare eller hur förskolelärare ges tid att planera den undervisning som ska på förskolan.

Johan Harryson
Bildningsdirektör

Lena Wallin
Kvalitetcontroller

Handlingar i ärendet

KF beslut 2017-11-27--30 § 111 Motion om att barngruppernas storlek i förskolan avviker från riktmärket

Motion om barngruppernas storlek i förskolan avviker från riktmärket
Statistik från Skolverket

DANDERYDS KOMMUN

Bildnings- och omsorgsförvaltningen

Lena Wallin

Tjänsteutlåtande

5 (5)

Datum

2018-08-23

Diarienummer

UN 2018/0164

Expedieras
Kommunstyrelsen